

Seminář ke speciální pedagogice

Somatopedie- osnova

Mgr. Petra Seget'ová, podzim 2013

SOMATOPEDIE

Pohybové vady – dle místa vzniku: - obrny, malformace, amputace, deformace

- dle doby vzniku: - získané a vrozené

Mozková obrna

- rané poškození mozku vzniklé před porodem, za porodu nebo krátce po něm, projevující se převážně v poruchách hybnosti

etiologie

prenatální faktory – anoxie, infekce v časném těhotenství, nezralost plodu

perinatální příčiny – protražený porod, užití množství analgetik, anestetik

postnatální příčiny – úrazy hlavy, infekce CNS, bronchopneumonie, enteritidy, dyspeptické stavy novorozenecká žloutenky při RH inkompatibilitě

Formy DMO - Lesný 1989

- spastické
- nespastické
- lehké mozkové dysfunkce

Klasické dělení MO:

- hypertonická forma
- hypotonická forma
- mozečková forma
- atetoidní forma

Dělení spastických forem

Hemiparetická

- spastická obrna horní i dolní končetiny jedné poloviny těla s převážným postižením horní končetiny (ohnuta v lokti) dolní napjatá, zkroucená, (našlapuje na špičky) kognitivní kapacita lehce subnormální
- levá polovina - nižší IQ; pravá polovina - normální IQ

Diparetická

- postiženy jsou zejména abduktory stehen nohy ve vnitřní rotaci, nůžkovitá chůze (kolena o sebe třou) a po špičkách
- dobrá prognóza kognitivního vývoje

Kvadruparetická

- obrna všech čtyř končetin s převážným postižením dolních končetin (pokud vznikla zdvojením formy diparetické, nebo horních končetin (pokud vznikla jako zdvojená forma hemiparetická) nejméně příznivá prognóza kognitivního vývoje

Dělení nespastických forem:

hypotonická – snížené svalové napětí (vyskytuje se v koj. věku později se mění na spastickou nebo dyskinetickou (kolem 3. roku)

dyskinetická – nepotlačitelné mimovolní pohyby při pokusu o volní pohyb

mozečková – snížení svalového napětí a poruchy pohybové koordinace. Relativně vzácná forma, vedoucí k velmi těžkému pohyb. postižení, prakticky vždy přítomno velmi těžké postižení intelektu.

MO jako kombinované postižení

mozková obrna bývá provázána i dalšími poruchami a vadami

poruchy hybnosti

poruchy motoriky pohybové i mluvní

- spasticita – trvalé napětí svalstva centrálního původu
- hypotonie – snížený svalový tonus
- dyskineze – nepotlačitelné mimovolní pohyby
- syndrom hypokinetický nedostatek mimiky, mimické svaly jsou bez pohybu
- syndrom atetický – vlnité hadovité až červovité pohyby, které vznikají při každém malém podnětu
- syndrom choreatický – prudké, trhavé neuspořádané pohyby malého rozsahu ale značné intenzity
- syndrom balistický – rychlé pohyby často celých končetin
- syndrom myoklonický – drobné trhavé záškuby svalstva

RANÁ PÉČE A VZDĚLÁVÁNÍ

Raná péče – velký význam terénní práce, podpora rodiny a vývoje
SPC !!!

- rozvoj jemné motoriky, vnímání, rozumových schopností, koncentrace pozornosti, dorozumívací schopnosti, ...

MŠ

- velký význam pro rozvoj poznávacích procesů a socializace
- mohou navštěvovat běžnou MŠ (učitelky - nutná znalost problematiky v oboru)
spec. třídu v MŠ (spec. pedagog)

spec. MŠ

dětský rehab. Stacionář

Význam, úkoly a organizace školy při zdravotnických zařízeních

Speciální mateřská škola

- při nemocnici (podobně v dětské léčebně, ozdravovně)
- zajišťuje výchovu dětí zpravidla OD 2- 3 let DO 6 – 7 let

cíl: překonat kritickou dobu, kterou dítě prožívá během hospitalizace

- zlepšit jeho psychický stav, který úzce souvisí s jeho uzdravením
- udržet jeho vývojovou úroveň

- vrátit ho rodičům spokojené a plné pohody

Základní škola

Ve speciální ZŠ při nemocnici (podobně v dětské léčebně, ozdravovně) se vyučuje podle učebních plánů a osnov ZŠ, redukovaných a upravených na základě zdravotního stavu žáků, dále podle časového rozsahu povoleného jednotlivým žákům lékařem a podle časové náročnosti léčebného režimu.

V případě potřeby se vyučuje podle učebního plánu a osnov ZŠ praktické a ZŠ speciální.

Rozvrh a učební plán:

- vyučuje se podle rozvrhu každý den jeden z **hlavních** předmětů:
  - o český jazyk, matematika, cizí jazyk
- a k němu se přiřazuje jeden z **vedlejších** předmětů:
  - o na **1.** stupni – prvouka, přírodověda, vlastivěda
  - o na **2.** stupni – přírodopis, fyzika, chemie, zeměpis, dějepis
- délku vyučování (= počet vyučovacích hodin u jednotlivých žáků) stanoví ošetřující lékař
- děje se tak s ohledem na zdravotní stav a povahu nemoci žáka

viz například ZŠ a MŠ při nemocnici Chrudim [online][cit 2013-11-30] Dostupné na:
<http://www.nemcr.cz/zs-a-ms-pri-nemocnici.htm>

Škola při nemocnici [online] Dostupné na: <http://www.ahojskola.cz/>

Předprofesní a profesní příprava

Situace se posledních letech pozitivně mění, stále však není dostačující.

Národní plán vyrovnání příležitostí pro občany se ZP:

- ⇒ legislativně zakotvit povinnost přizpůsobit formu přijímacích a závěrečných zkoušek podle druhu zdravotního postižení uchazeče
- ⇒ podporovat středoškolské programy zahrnující co nejvíce poznatků bezprostředně využitelných v praktickém životě a ve volném trhu práce
- ⇒ rozšířit počet možností pro celoživotní vzdělávání ZP
- ⇒ převést procento zaměstnávaných občanů se ZPS přímo do novely zákon o zaměstnání
- ⇒ pokračovat v kompenzacích platby soc. pojištění a další podpoře zaměstnavatelů zaměstnávajících převážně ZP působících v běžném konkurenčním prostředí
- ⇒ legislativně upravit Institut podporovaného zaměstnávání
- ⇒ zvýšit dotace na provoz chráněných dílen